

Έξι σημειώματα σύντομα για το Παιδί π' απέμεινε όρθιο...

1.

Καταρχήν να σημειώσω πως φυλλομετρώντας το βιβλίο του Νίκου, μόλις το πρωτοπέρα στα χέρια μου, έτσι ανοίγοντάς το ξεχύθηκε από μέσα μουσική! Μια μουσική φιλαρμονικής, φανφάρες, ταρατατζούμ, μια μουσική τσίρκου, καρναβαλιού...

Πρέπει να του το είπα κιόλας όταν γύρισε που είχε πάει για κατούρημα στο καφεενεδάκι που είχαμε ανταμώσει.

Αυτή η αρχική αίσθησή μου ενισχύθηκε ολοένα περισσότερο όσο διάβαζα τα ποιήματα της συλλογής.

Μουσικοφιλολογικώς – αυτού του είδους η ανάπτυξη του θέματος σε πολλά, ίσως τα περισσότερα ποιήματα, το οποίο θέμα συνήθως δηλώνεται από τον τίτλο και επαναλαμβάνεται με την κατάλληλη «περιποίηση» (εντός ή εκτός εισαγωγικών) εμένα μου θυμίζει εμβατήρια, όχι στρατιωτικά προς θεού, ή και στρατιωτικά αν θέλετε, περισσότερο όμως τσίρκου θα έλεγα, πανηγυριού, όχι τόσο ελληνικού πανηγυριού, ίσως πότερο γαλλικού... σαν αυτό που η Εντίθ Πιάφ λέει σε ένα τραγούδι της, για το πλήθος που σε παρασέρνει / και σε παίρνει / και σε φέρνει...

2.

Υπάρχει ένας πίνακας διάσημος πιστεύω, του βέλγου – νομίζω βέλγου* – μετεμπρεσιονιστή ή προεμπρεσιονιστή ζωγράφου Τζέιμς Ένσορ.

Οι ιστορίες της τέχνης τον αναφέρουν μάλιστα ως αναρχικό ζωγράφο! Μ' αρέσουν εμένα κάτι τέτοιοι προσδιορισμοί για καλλιτέχνες, ζωγράφους, τροβαδούρους, ποιητές...

(Εκείνα με τις λογοτεχνικές «γενιές» κλπ. είναι που δεν τα χωνεύω...)

Λοιπόν, είναι ένας μεγάλος πίνακας, μεγάλων διαστάσεων, 2 ½ επί 4 ½ μέτρα περίπου. Δείχνει την «Είσοδο του Χριστού στις Βρυξέλλες» – έτσι λέγεται ο πίνακας. Στην πραγματικότητα είναι ένα μεγάλο πανηγύρι, κάτι σαν την ποίηση του Νίκου του Πριόβολου δηλ. Της πουτάνας γίνεται εδώ. Κόσμος και κοσμάκης, μασκαράδες, πτώματα/σκελετοί, ημίψηλα καπέλα, στρατιωτικοί-καραβανάδες, παπάδες και δήμαρχοι και πολιτικοί, μπογδάνοι και αμβρόσιοι, παραμορφωμένα πρόσωπα, κλόουν κτηνώδεις, κλόουν που προσβάλλουν το ευγενές λειτούργημα του παλιάτσου, η Κική Δημουλά μαζί με την Χρυσίδα Δημουλίδου αγκαζέ, ο Τίτος Πατρίκιος αυτοπροσώπως, ποιητές, ποιήτριες επίσης, πολλοί ποιητές, πολλές ποιήτριες, παράγκες, ιδρύματα, το Μέγαρο Μουσικής, το Νιάρχος, η Ακαδημία Αθηνών και η Σουηδική Ακαδημία, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (για να μη ξεχνιόμαστε κιόλας, τον πίνακα περιγράψω εδώ), μικροαστοί, νοικοκυραίοι, φεΐσμπουκιστές και μπλόγκερς, εκδότες και μεγαλοβιβλιοπώλες, τα Πούμπλικ, ο Ιανός, α-ου, φρουφρού κι' αρώματα, μπάντες διάφορες φυσικά που παιανίζουν, χαμός, τα τέρατα της κανονικότητας, πλακάτ και πανώ διάφορα, «Ζήτω η κοινωνία!» λέει το μεγάλο πανώ πάνω-πάνω, «Ζήτω ο Ιησούς!» λέει ένα μικρότερο, «Φανφάρες θεωρητικές» λέει ένα ταμπλό πάνω από μία φιλαρμονική. Αυτή πρέπει να είναι η φιλαρμονική των κριτικών της ποιήσεως.

Ίσως κάπου ανάμεσα βρίσκομαι κι' εγώ μέσα σε όλη αυτή την γκροτέσκ μασκαράτα, να με χρησιμοποίησε κι' εμένα ως μοντέλο ο Νίκος. Δεν χαρίζεται σε κανέναν. Κι' εσείς αγαπητοί φίλοι, καλά κάνετε και ξύνεστε.

Φαγούρα;

Η ψείρες θάναι ή ψύλλοι.

Εκτός κι' αν είναι κοριοί.

Ε, ρε γλέντια!

Υπάρχει, πράγματι. κι' ένας Ιησούς απάνω στο γαϊδαράκο του, για να δικαιολογήσει τον τίτλο του πίνακα, αλλά ούτε που φαίνεται σχεδόν μέσα σε όλο αυτό το πανηγύρι – ο ευρών αμειφθήσεται! Υπάρχει πάντως.

3.

Ο Ιησούς των Βρυξελλών! Μια μορφή η οποία εισέρχεται σε αυτό το παρδαλό μπουρδέλο μας με τα πιο αγνά αισθήματα και προθέσεις πιστεύω. Προς τιμήν του άραγε γίνεται τούτ' η φιέστα; Ο ίδιος δεν ξέρει τίποτα μάλλον. Θαύματα να κάνει δεν ξέρει. Ούτε απ' την πείνα και την ανεργία να σώσει κανέναν, ούτε τα κύματα του πολυτραγουδισμένου Αιγαίου να κατευνάσει για να μη σκυλοπνίγομαι οι πρόσφυγες στο φουσκωτό, ούτε την «αδέσποτη» σφαίρα του μπάτσου να σταματήσει ενώ κατευθύνεται προς κάποιον νεολαίο...

Με τους εμπόρους στο Ναό μόνο γίνεται λίγο το έλα να δεις, βιαιοπραγεί, απ' αγάπη πάντως... Τέλος πάντων, ας μην το αναλύσουμε περαιτέρω αυτό, έρχομαι κι' εγώ λίγο σε αμηχανία διότι στο φινάλε ούτε τον Νίκο θεωρώ Ιησού ούτε την ποίηση Ναό. Καλύτερα μπουρδέλο είναι η ποίηση – «εικόνα σου είμαι κοινωνία και σου μοιάζω» που έλεγε μια ποιήτρια παλιότερη...

4.

Τί είναι η ποίηση;

Εγώ λέω ότι είναι πάνω απ' όλα στάση ζωής.

Δίκιο έχω αλλά αυτό που λέω δεν λέει και τίποτα, στάση ζωής είναι έτσι κι' αλλιώς. Κάθε μαλάκας που γράφει ποιήματα έχει και μια στάση ζωής, έναν τρόπο ζωής, και τον τρώμε στη μάπα πανηγυρικός: ταγιεράκια, φουλάρια, πατσουλιά, γούτσου-γούτσου, αηδίες, χαιρετούρες, αηδίες, τα λέει ο Νίκος μια χαρά σε διάφορα κομμάτια της συλλογής, κομπλιμέντα από μπρος, κουτσομπολιά από πίσω, θάψιμο γενικώς, τα λέει ο Νίκος ανελέητα όσο κι' ανέμελα σχεδόν στο άσχετο, χωρίς να χαρίζεται μήτε σε «μικρούς» μήτε σε «μεγάλους και τρανούς» μα ούτε και σε διάφορους δήθεν αμφισβητίες μας οπού το παίζουν σε δύο ταμπλώ...

Για να βάλουμε τα πράγματα στη θέση τους λοιπόν:

Ποίηση, ή αν θέτε μη το πείτε ποίηση, πείτε το αναρχία ή πείτε το αναρχία και ζωή ή σωστότερα ακόμη: σκέτο ζωή.

Ποίηση θα πει να γράφεις στ' αρχίδια σου όλες τις συμβάσεις αυτής της κοινωνίας / και βασικά κυρίως τις συμβάσεις της αγοράς / και ειδικά μάλιστα της συμβάσεις της αγοράς των γραμμάτων & τεχνών.

(Όλες τις συμβάσεις: από τους εκφραστικούς τρόπους μέχρι τους λογής «κύκλους», συμπεριφορές, ακόμα και ενδυματολογικούς κώδικες κλπ. κλπ.)

Ίσως ενοχληθούν πολλοί από την ποίηση του Νίκου. Εγώ μια φορά την καταβρήκα. Γουστάρω.

5.

Υπάρχει ελπίδα; Η πιο κακοποιημένη λέξη των τελευταίων ετών, γράφει κάπου ο Νίκος.

«Είσαι η ελπίδα μας – πήδα μας, πήδα μας!» τραγουδούσαν παλιά τα παιδιά της γαλαρίας στα γήπεδα είτε στα φεστιβάλ Θεσσαλονίκης κλπ.

Ναι, ίσως τα παιδιά της γαλαρίας είναι ελπίδα.

(Όπως και το πήδημα, η συνεύρεση των γυμνών σωμάτων εκ των οποίων εξάγονται οι στίχοι με τους οποίους μπορούμε να ξαναπλάσουμε τον κόσμο... παραφράζω εδώ έναν άλλο στίχο του Νίκου).

Τα παιδιά της γαλαρίας, ο ανθός της ελληνικής και παγκόσμιας νεολαίας, τα παιδιά που απέμειναν όρθια, οι αγιόπαιδες, οι γαβριάδες, ο Γαβριάς των Αθλίων του Ουγκώ – που κοσμεί και το εξώφυλλο της ποιητικής συλλογής, – του Βίκτωρος Ουγκώ που θα τον έλεγαν οι αξιαγάπητες φιλομαθείς κομμωτριούλες ή μοδιστρούλες ή δουλικά/υπηρετριούλες...

Τον Γαβριά βέβαια τον φάγανε λάχανο εκείνοι της Εθνοφυλακής. Έπεσε, πάντως έπεσε τραγουδώντας εκείνο το υπέροχο τραγούδι με τον Βολταίρο και τον Ρουσό... Ο Νίκος τώρα τον σηκώνει και τον βάνει να τραγουδά Νίκο Καρούζο και Σαχτούρη, Θωμά Γκόρπα και Άρη Αλεξάνδρου, Ηλία Πετρόπουλο, Δεσποινιάδη τη Ζέλμπα, Πολυδούρη, Αντωνάκο – ο οποίος Αντωνάκος παρεμπιπτόντως σήμερα έχει εγκαινία ζωγραφικής στο Αγρίνιο, εν Ρεμπώ αδελφός γνήσιος, των καταγωγίων και όχι των σαλονακίων.

6.

Το παιδί π' απόμεινε όρθιο κλείνει με τους εξής στίχους:

«Οι φίλοι μου γράφουν / οι φίλες μου γράφουν / γράφουν για να μη γίνουν ποιήτριες / γράφουν για να μη γίνω ποιητής»

Οι οποίοι στίχοι διαβάζονται κι' έτσι: οι φίλοι μου γράφουν για να μη γίνουν ποιήτριες / οι φίλες μου γράφουν για να μη γίνω ποιητής.

Αγαπητοί συνάδελφοι, επιτρέψτε μου:

Η ποίηση οφείλει να είναι τουλάχιστον το περήφανο αλήτικο σφύριγμα του Γαβριά, να είναι ληστεία τράπεζας, Μπόνου και Κλάϊντ κι' έτσι, ή να είναι βομβιστική ενέργεια αναρχικών (θέλω – γράφει ο συνονόματος του Νίκου ο Καρούζος – λίγο δυναμίτη, μία έκρηξη, που να σκορπίσει το χειρότερο θάνατο στα βολέματά σας!)

Αλλιώς δεν είναι ποίηση η ποίηση. Και δεν θέλουμε να είμαστε ποιητές.

Οφείλω πάντως να πω πως μες στο γενικό χαμό που γίνεται σ' αυτές τις εκατό σελίδες του βιβλίου λάμπουν και κάποια τρυφερά διαμαντάκια, υπάρχει μπόλικος θησαυρός για τα χαμίνια και όλους της γης τους κολασμένους.

Το ανωτέρω γραπτό διαβάστηκε στη βιβλιοπαρουσίαση του "Παιδιού π' απέμεινε όρθιο" του Νίκου Πριόβολου σε κάποιο αθηναϊκό καταγώγιο, την Παρ. 25/10/2019. Μια βραδυά υπέροχη, πράγματι, ένα υπόγειο κατάμεστο νεολαίους - μεταξύ των οποίων ελάχιστοι οι ποιητές, αν και αυτό είναι σχετικό.

Θόδωρος Μπασιάκος, Σάββατο, 25 Οκτωβρίου 2019